

Sylvia Kristel – Paris *MANON DE BOER*

degene die we als eerste in de film hebben te horen gekregen (22/09/2001). Zonder expliciet naar thema's zoals het geheugen of herinnering te verwijzen (integendeel, door steeds rond heel aardse, *soapy* anekdotiek te draaien), manipuleert dit eenvoudige procédé de normale kijkroutine. De herhaling van dit stuk levensverhaal heeft niet enkel een ontdubbelend effect door de geschiedenis op te splitsen in twee versies – ze brengt ook een heel aparte tijdservaring teweeg. Je beseft immers dat deze nieuwe versie eigenlijk eerder ontstaan is dan diegene die je al kent van daarnet. Bij het reconstrueren van het verhaal achter Kristels monoloog spreek je deze keer bijgevolg niet alleen de algemene kennis aan die je op voorhand had van de actrice, maar onvermijdelijk ook de informatie die de zonet beluisterde registratie bood. Terwijl je begrijpt dat dat voor de vertelster net omgekeerd moet geweest zijn: zij had allicht haar eerder vertelde monoloog in het achterhoofd terwijl ze haar herinneringen voor de tweede keer zat te verwoorden.

Op het eerste gezicht lijkt de bedoeling van Manon de Boer met deze film duidelijk. Het gebruik van enkele documentaire conventies (de *off-screen voice*, het levensverhaal van een beroemde actrice als onderwerp, niet-geënceneerd beeldmateriaal) en de bijzonder onconventionele ontduubbeling door de 'omgekeerde herhaling' van de monoloog, suggereert dat een biografie steeds een beperkte interpretatie biedt van een geschiedenis. Wanneer je een levensverhaal reconstrueert door erover te vertellen, mis je telkens minstens één afwijkende versie (en waarschijnlijk ontelbare andere) die op een ander ogenblik zouden kunnen ontstaan met dezelfde herinneringen maar in een andere verwoording.

Dat is echter niets nieuws. Dat identiteit en levensgeschiedenis niet eenduidig zijn, weten we al langer. Dat film en andere media dat vaak toch suggereren, ook. Interessanter wordt het als je het procédé

van de herhaling bekijkt als een variatie op hoe elke monoloog op zich is gemonteerd. Niet met de bedoeling om eenheid te schep-
pen of een redenering rond te maken, maar om zuurstof te bieden aan dwarse gedachten, inconsequenties, gebroken verbindingen. Net zoals een doodlopende gedachte of een ongewild uitstapje naar Los Angeles doelbewust niet is verwijderd uit de montage, heeft ook een volledige tweede versie van de feiten bestaansrecht gekregen. De Boer destilleert haar materiaal niet tot een steekhoudend verhaal, ze creëert ruimte voor de woekeringen en dubbelzinnigheden erin. Met subtiele, weldoordachte technieken (de ritmering van Kristels monoloog, de nauw gerelateerde bewerking van beeld en muziek die hierboven al werd beschreven) belicht ze een betekenisluwen zonder centrum – zonder daarbij te vervallen in drammerige statements over de onmogelijkheid van de biografie, de relativiteit van het geheugen, of over hoe taal tekort schiet om het verleden tot leven te wekken. Daarvoor ontbreekt het deze film aan gezwollen *sérieux*. Daarvoor is hij niet expliciet en hoogdravend genoeg. En vooral, de figuur van Sylvia Kristel lijkt zich al te mooi te lenen voor een dergelijke portrettering. Want dat is deze film wel degelijk: een portret. Een weerkaatsing in een gebarsten spiegel, weliswaar, maar niettemin een afbeelding die Kristel dieper schetst dan een conventionele biografie dat zou doen. Als de maakster geïnteresseerd was geweest in een louter conceptuele boodschap over de onmacht van het medium, of over herinneringen en zelfbeelden die variëren van moment tot moment, had ze immers beter een ander onderwerp gekozen. Iemand

die zich naar de buitenwereld toe eenduidiger profileert. Iemand met een 'eigen gezicht', dat vervolgens maar mooi door De Boers filmisch procédé zou worden opengesplitst en ontmaskerd als een onhoudbare constructie. Toegepast op Sylvia Kristel en de verhalen die zij over zichzelf vertelt, lijkt deze methode alleen maar een heel natuurlijk inzicht te geven. Niet dat we nu een coherent gepresenteerde interpretatie hebben van haar meest turbulente jaren, maar op het einde van de dubbele rit doorheen De Boers weergave, hebben we allicht een glimp opgevangen van de manier waarop Kristel zich toen door het leven liet drijven, en van hoe ze zich die jaren nu herinnert.

Sylvia Kristel: *'J'étais en train de penser, pourquoi est-ce qu'il manque toujours une espèce de profondeur dans mes histoires? C'est toujours légère, comme je marche, un peu flottant. De mec à mec, de film à film. Jamais de ma vie, je donne des commentaires sur l'architecture, par exemple. Ou sur la véritable beauté de Paris, surtout à cause de la lumière, et la réflexion dans l'eau, dans la Seine.'* ●●●

SYLVIA KRISTEL – PARIS

CONCEPT, TEKST- EN BEELDOPNAMES Manon de Boer

MUZIEK George van Dam

MET Sylvia Kristel

PREMIERE 18 september 2003, Galerie Jan Mot (Brussel)